

A LENGYEL EU ELNÖKSÉG PRIORITÁSAI AZ OROSZ SAJTÓBAN

GYURKÓCZA DORINA

Magyarország 2011. július elsejével átadta Európai Unió elnökségi posztját Lengyelországnak. *Növekedés, biztonság és nyitottság* – e jelszavakra építik fel elnökségüket a lengyelek. Növekedés jelszó alatt folytatná a magyar elnökség által megkezdett munkát, a gazdasági kormányzati csomag elfogadtatását¹, mindezzel megvalósítva egy szorosabb gazdasági integrációt. Prioritásként kezelik a következő 2014-2020-as költségvetési terv kialakítását és a belső piac további mélyítését. A biztonság területén a lengyelek az energia-, élelmiszer-, és katonai biztonságot erősítik. A nyitottság pedig nem jelent mást bővítéspárti tagállam révén, minthogy nagy hangsúlyt kívánnak fektetni a csatlakozási tárgyalások előmozdítására a tagjelölt államokkal, Románia és Bulgária Schengeni zónához való csatlakozásának elősegítésére, valamint az EU szomszédságpolitikájának erősítésére és kiterjesztésére mind déli, mind keleti irányban.

Oroszországban a három legnépszerűbb napilap a *Komszomolszkaja Pravda*, a *Moszkovszki Komszomolcs* és az *Argumenti és Fakti*. Ezek inkább könnyedebb hangvételű, szórakoztató jellegű napilapok. Komolyabb hangvételű, minőségi vezető újságok közé tartoznak a *Vedomosty*, *Kommersant* és az *Izvesztyija* napilapok. A *Vedomosty* a Független Média Kiadó publikálja, és a *Financial Times*, valamint a *Wall Street Journal* megfelelőjeként hozták létre.² Oroszországban a belső politikai és üzleti érdekek által legkevésbé befolyásolt újságnak tartják. Megközelítőleg napi 75 ezer példányt nyomtatnak belőle.³ A liberális *Kommersant* az egyik legrégebbi üzleti újság, még a 80-as években hozták létre, angolul olvasható változata is olvasható az interneten. Jelenleg Oroszország egyik vezető üzleti napilapja, napi 87 ezres eladott példányszámaival.⁴ Az *Izvesztyija* is nagyon hasonló a *Kommersant*hoz, viszont míg az *Izvesztyija* széles rétegekben népszerű, a *Kommersant*ot inkább üzleti körökben olvassák többen. Az *Izvesztyija* valaha az egyik legtöbb példányszámot eladott orosz újság volt. Jelenleg napi példányszáma 371 ezer példányra tehető.⁵ Az angol nyelvű újságok között a legnépszerűbb a *The Moscow Times*.⁶ A *Nyezaviszimaja Gazeta* előkelő pozíciót foglal el az igényes orosz újságok között, célközönsége a művelt és politikailag aktív társadalmi rétegek. Habár napi eladott példányszáma alacsony, de politikusok, akadémikusok és üzletemberek körében rangos platformnak tekinthető, napi eladott példányszáma 70 ezer példányra tehető Moszkvában.⁷ A *Rossziszskaja Gazeta* Oroszország fő állami tulajdonban lévő újsága. Ezen újság jogosult az újonnan meghozott törvények teljes közzétételére. Hovatartozása ellenére a kormány kritikája is sokszor erősen megjelenik az újságban. Napi eladott példányszáma 638 ezer.⁸ Összefoglalóm megírásához az interneten fellelhető orosz sajtót használtam fel, napi-, hetilapokat és egyszeri kiadványokat.

Az orosz sajtóban aránylag nagy figyelmet kapott a lengyel EU elnökség kezdete, szinte az összes vezető napilap és hetilap írt annak prioritásairól, megnyitó ünnepségéről, kitérő céljairól és Keleti Partnerség programjával kapcsolatos észrevételeiről. „Donald Tusk lengyel miniszterelnök ismertette országa EU elnökségének prioritásait” – írja a *Regnum*. A lengyel prioritásokat három fő irányvonal határozza meg: az európai integráció mint a növekedés forrása, ezen belül az egységes piac mélyítése, a szabadalmi rendszer egységesítésének befejezése és a kohéziós politika fejlesztése. Egy biztonságosabb Európa, magában foglalva az élelmiszer-, energia- és katonai biztonságot. *Donald Tusk* nyilatkozata szerint feltétlenül szükség van az EU és NATO közötti hatékonyabb együttműködés kialakítására, amelyen keresztül jobban megvalósítható az Unió védelmi politikája. A gazdasági kormányzás megerősítése, a közös agrárpolitika reformja, Európa nyitottságából fakadó előnyök kihasználása, szabad kereskedelmi övezetek kialakítása a Keleti Partnerség és a Mediterrán Unió országaival, Észak Afrikában és a Közel-Keleten a demokratikus átalakulás támogatása és elősegítése a *Nemzetközi Szolidaritási Alap* létrehozásának segítségével.

¹ Elfogadását jelentő jogalkotási határozattervezetről szóló voksolást.

² <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4315129.stm>, 2011.09.06.

³ <http://www.prosmi.ru/catalog/145>, 2011.09.06.

⁴ <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4315129.stm>, 2011.09.06.

⁵ *Ibid.*

⁶ <http://www.waytorussia.net/WhatIsRussia/Media.html>, 2011.09.06.

⁷ <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4315129.stm>, 2011.09.06

⁸ *Ibid.*

Lengyelország továbbá reméli, hogy elnöksége alatt sikerül végérvényesen lezárni Horvátország csatlakozását, illetve sikerül előrehaladást elérni Szerbia Uniós csatlakozásával kapcsolatban is.

A lengyelek számára elnökségük óriási jelentőséggel bír, Lengyelország elnöksége során meg akarja erősíteni a róla alkotott modern, dinamikus és jól szervezett állam képét, amely képes olyan döntéseket hozni amely az összes Uniós polgár számára előnyös - írja a *Roszsizskaja Gazeta*.⁹ Donald Tusk országának prioritásainak felvázolása során elmondta, hogy Lengyelországnak az Unió új mozgatórugójává kíván válni – írja a *Pravda.ru*. A miniszterelnök azt is reméli, hogy az elnökség országának lehetővé teszi majd, hogy megerősítse pártjának belpolitikai helyzetét is, ami különösen fontos az októberben esedékes országgyűlési választások kapcsán. A szakértők véleménye szerint Donald Tusk központi kormányának van is rá lehetősége, hogy az EU elnökség révén megerősítse pozícióját, mind nemzetközi szinten, mind a belpolitikában. Lengyelország a régió befolyásos vezetőjeként igyekszik majd pozicionálni magát a fél év során. Mindezt csak egy dolog gátolhatja majd, az októberre esedékes választások, amely különösen feszültséggel telinek ígérkeznek. Többek között a jelenleg kormányzó és az ellenzéki párt között feszülő nagy ellentétek miatt. Donald Tusk beszédében felhívta az összes pártot, hogy tartózkodjanak egymás éles kritizálásától a soron következő választások előtt, hogy ne ejtsenek csorbát, Lengyelország mint az EU jelenlegi elnökének hírnevén – írja a *RIA hírügynökség*.¹⁰ A lengyel elnökség alatt kerül majd sor a 2014-2020-as költségvetés kialakítására is. A lengyel EU ügyekért felelős államtitkár *Mikolaj Dovgelevics* a költségvetési terv kialakítása kapcsán elmondta, hogy Lengyelország az Európai Unió által kínált lehetőségeknek egyik legnagyobb haszonélvezője, de ebben a költségvetési vitában jelenleg csak döntőbíróként vehet majd részt. A költségvetési terv megvitatása feltehetőleg túl fog nyúlni a 2011-es esztendőn, és folytatódik majd 2012-ben is, így várniuk kell addig, hogy hatékonyan képviselhesék a költségvetéssel kapcsolatos lengyel nemzeti érdekeket – írja a *Roszsizskaja Gazeta* különszáma.

A magyar sajtóban is szerepelt *Keleti Partnerség konferencia* végül a lengyel EU elnökség alatt kerül megrendezésre, ennek a rendezvénynek Lengyelország nagy jelentőséget tulajdonít. „Lengyelország Moldovát az Európai Unió sikertörténetének szeretné látni” – írja a *Regnum*. A lengyelek szerint a Moldovai Köztársaságnak kulcsfontosságú elemmé kell válnia, az Unió stabil és megbízható szomszédságpolitikájában. Moldova jelenleg az európai szomszédságpolitika és a reformok végrehajtását illetően sikeres, ugyanakkor ahhoz, hogy sikertörténetté váljon, még hosszú utat kell megtennie, és folytatnia kell lelkesen megkezdett reformjait. A Keleti Partnerség egy ígéretes történelmi lehetőség mind az EU, mind a Partnerség résztvevő államai Azerbajdzsán, Örményország, Grúzia, Belorusszia, Ukrajna és Moldova számára. Az együttműködés országai lehetőséget kapnak arra, hogy egy szoros gazdasági és politikai integrációt alakítsanak ki az Unióval, cserébe az Unió egy stabil és a fejlődés útján megindult szomszédságot tudhat majd magáénak, amely elengedhetetlen előfeltétele saját stabil gazdasági növekedéséhez. Az együttműködés alapját olyan közös értékek képezik, mint a szabadság, demokrácia, a jog uralma és az emberi jogok tiszteletben tartása. A *pravda.ru* internetes hírportál egy interjút hozott le még július elején *Bogdan Bezpalko* professzorral, a Moszkvai Állami Egyetem egy elismert történészével Lengyelország Keleti Partnerségi terveit illetően. A professzort kezdetben arról kérdezték, hogy szerinte a lengyelek a Keleti Partnerség együttműködéssel törekednek-e bármiféle befolyás kialakítására Európa keleti területein. A professzor véleménye szerint igen, mivel a történelmi Lengyelország Ukrajnát és Fehéroroszországot saját befolyási övezete alá tartozó területeknek tekinti, nem kevésbé a lengyelek szeretnék, ha Kelet-Európa az Unió egyik legfontosabb régiója lenne. „A lengyelek benyújtották igényüket a térségben a vezető szerep elnyerésére, és EU elnökségük keretében szeretnék megerősíteni, megvalósítani ezen tervüket.” Ahhoz, hogy a lengyelek ezen napóleoni törekvéséhez mit szól Ukrajna és Fehéroroszország a professzor a következőket mondta, mivel napjainkban Oroszország nagy nyomást gyakorol Fehéroroszországra, így fennáll annak a veszélye, hogy a fehéroroszkok végül a lengyelek és az EU irányába fognak kibontakozni. Lukasenko is arról beszélt, hogy az Oroszországgal való együttműködés mellett egyidejűleg a Nyugattal való jó kapcsolatok kialakítására is törekedni kell. Ukrajna esetét nézve szintén a Lengyelországgal való különleges kapcsolat, és az EU társult tagság kialakítása képez prioritást. Arra a kérdésre, hogy Lengyelország miért hagyta ki Keleti partnerségi terveiből Oroszországot, Bezpalko a következő választ adta; „habár az egész terv nem Oroszország ellen irányul, de Oroszország érdekeit teljes mértékben figyelmen kívül hagyja. A lengyelek próbálnak nem úgy tekinteni Oroszországra mint egy jelentős hatalomra Európa és Eurázsia között, hallgatólagosan, de továbbra is geopolitikai ellenfelüknek tartják”. Ezt követően a lengyelek által tervezett Nemzetközi Szolidaritási Alapról kérdezték Bezpalkot és az észak-afrikai országok demokratizálási folyamatának támogatásáról. Lengyelország elnöksége alatt célkitűzésként tette ki, hogy létrehozson egy Nemzetközi Szolidaritás Alapot, amely a demokratikus átalakulást kívánja elősegíteni a világon mindenhol, de legfőképp az Unió közvetlen szomszédságában, az észak-afrikai térségben. A professzor a kérdésről úgy

⁹ Ариадна Рокоссовская: Председательство в ЕС перешло к Польше, 2011.07.01.

¹⁰ Анна Чернова: Польша принимает председательство в ЕС от Венгрии, 2011.07.01.

vélekedett, hogy mivel Lengyelország a kelet-európai államok közül az Egyesült Államok leghűségesebb partnere, ezért az észak-afrikai országok demokratizálódási folyamatai mellett való kiállásával is ezt a különleges kapcsolatot kívánja ápolni és demonstrálni. Végül, a fentiekből következő lengyel és orosz kapcsolatok eshetőleges romlása került terítékre, Bezpalko véleménye szerint van esély arra, hogy kisebb feszültséget generáljon a lengyel EU elnökség az EU-orosz kapcsolatokban, mivel a lengyelek megpróbálják majd Oroszországgal szembeni negatív, de legalábbis óvatos megítélésüket átvinni összeurópai szintre, de heves romlás vagy a kapcsolatok megszakadása nem várható.¹¹

Az elkövetkezendő félévben nagy feladat vár majd a lengyel elnökségre. Harc az euró zóna válságával, hosszú távú költségvetési terv kidolgozása, közös piac, közös védelmi és biztonságpolitika, energiabiztonság, és az EU kiszélesítése a déli és keleti szomszédok felé - mondta *Jerzy Buzek* az Európai Parlament elnöke. Arra a különlegességre is felhívta a figyelmet, hogy pont a lengyel elnökség alatt vezetik a lengyelek a legfőbb európai intézményeket, az Európai Tanácsot és az Európai Parlamentet, a két intézmény pedig összességében az EU jogszabályok 90%-át hozza meg. A lengyel elnökség talán legnagyobb kihívása az euro zóna válsága. „Lengyelország számára fontos, hogy túlélje Európa jelenlegi gondokkal teli, nehéz időszakát, annak ellenére, hogy Lengyelország nem tartozik az euro zóna tagállamai közé elnöksége alatt foglalkoznia kell majd az euró megmentésével.”- írja a *Rossziszskaja Gazeta*. Mindezenfelül még küldetésének tartja, hogy növelje Európa érzékenységét keleti szomszédai iránt, előirányozza az EU és Ukrajna között kötetendő szabad kereskedelmi megállapodást. A lengyel vezetés vélekedése szerint annak ellenére, hogy egész Európa gazdasági nehézségekkel küszködik, az európai közösségnek tovább kell bővülnie, főképp keleti irányban. Nem kevésbé remélik, hogy az Unió iránt érzett optimizmusukat sikerül majd átadni a többi tagállamnak is.

Több újságban is szerepet kapott Ukrajna jövőbeli EU-hoz való viszonyával kapcsolatos találgatások. Kezdetben a lengyelek különleges reményeket tápláltak a szeptemberben megrendezésre kerülő Keleti Partnerség konferencia felé, remélték, hogy ott sikerül majd megegyezni az Ukrajnával kötetendő Társulási Megállapodásról. Mára azonban már nyilvánvalóvá vált, hogy erre nem fog sor kerülni. Lengyelország külügyminisztere *Radoszláv Szikorszki* világossá tette, hogy a tárgyalások ezen szakaszában még nem fog sor kerülni a Megállapodás megkötésére. Hangsúlyozta, hogy bár akadnak olyan országok, beleértve Lengyelországot, amelyek Ukrajnát mihamarabb a társult tagok között szeretnék látni, ám a tagállamok egy jelentős része még mindig Ukrajna társult tagsága ellen foglal állást. „Ukrajnának még egy hosszú és komoly utat kell bejárnia az európai normák átvétele és demokrácia megvalósítása területén, hogy elnyerje mind a 27 tagállam bizalmát és beleegyezését a soron következő lépés megtételéhez”- írja a *Pravda*.

„Végérvényesen elmondhatjuk, hogy immáron negyedszerre elnököl egy volt Keleti Tömbhöz tartozó ország az Unióban, Szlovénia, Csehország és Magyarország után” – áll a *bbc.ru*-n. *Komorowszki*, lengyel köztársasági elnök, országa EU elnökségét megnyitó beszédében kihangsúlyozta, hogy éppen 20 éve, 1991. június 1-én mondták ki a Varsói Szerződés felbomlását, most, 20 évvel később pedig a lengyel EU elnökség veszi kezdetét. A Varsói Szerződés felbomlásától a lengyel EU elnökségig megtett út, pedig nem mutat mást, mint a lengyelek 20 év alatt bejárt útját, és kemény munkával elért eredményeiket.

*

www.southeast-europe.org
dke@southeast-europe.org

© DKE 2011

¹¹ Вадим Трухачев: Польша отправит ЕС в натиск на Восток, 2011.07.01.